

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iosephi Mariae Svaresii, Episcopi Vasionensis, Praenestes
Antiqvae Libri Dvo**

Suarès, Joseph Marie

Romae, 1655

De sex Episcopis S. R. E. Cardinalibus, e quibus vnus est Pr[a]enestinus.

10

urn:nbn:de:hbz:466:1-11894

10. et. annal.
eccl.

Vghel. 10. 1.
Ital. Sac.

Christi MXIV. , legitur aliud diploma Benedicti Octani Papæ datum per manus Petri Episcopi Prænestinæ Ecclesiæ, & S. R. E. Bibliothecarij apud Cardinalem Baronium anno Christi MXVII. reperitur, & subscriptus Petrus Episcopus Prænestinus cuidam privilegio Gregorij Quinti indulto Abbatia Sancti Saluatoris de Monte Amiato. Ad hunc Petrum scriptam à Petro Damiani suspicor XIX. Epistolam suspicor, cum esset adhuc Diaconus, & Cancellarius. Ad Petrum quidem Canonice Lateranensis Archipresbyterum misit, idem Petrus Damiani Opusculum XVIII. contra Clericos intemperantes.

De sex Episcopis Cardinalibus S. R. E. è quibus vnus est Prænestinus.

C A P V T X.

1. A. c. 2. des
considerat.

LERVM illum ordinatissimum esse decet, ex quo præcipuè in omnem Ecclesiam Cleri forma processit, vti docet Sanctus Bernardus ad Eugenium Papam de Clero Romano agens. In illo autem ipsis ab incunabulis Episcopus vnus esse debebat, conspiciebantur Presbyteri XLVI. , Diaconi VII. Subdiaconi VII. Acolythi XLII. , Exorcistæ, & Lectores cum Offiarijs LII. , viduæ cum indigentibus MD. quos omnes Deus alebat teste Cornelio Papa in Epistola ad Fabianum, seu Flavianum Antiochiæ Episcopum, vnde florentissi-

tiffimum Clerum Romæ cum Cornelio Papa Præfidentem vocitat Sanctus Cyprianus: nullum tamen arduum negotium ab Urbis Episcopo, atque ab eodem Clero peragebatur nisi adhibitis Episcopis. Ipse Papa Cornelius cum schismaticos Confessores ad unitatem recepit; Omni actu (scribit) ad me perlato placuit contrahi Presbyterium, id est Presbyterorum Senatam, seu Concilium cogi; adfuerunt etiam Episcopi V., qui & hodie præsentibus fuerunt, ut firmato consilio quid circa personam eorum observari deberet, consensu omnium statueretur, Presbyteri verò, & Diaconi Romæ consistentes cum quibusdam Episcopis vicinis sibi, & appropinquantibus, & quos ex alijs Prouincijs longè positis persecutionis ardor eiecerat. Lapforum curam temperandam credunt, & nihil innouandum antequam Episcopum constituerent, vacabat enim sedes; vnde liquet perpetuam ferè Synodum Episcoporum Romæ fuisse cum Episcopo ipso Urbis, cumque Clero etiam in Pontificio interregno degentium. Concilio Romano, quod à Sancto Siluestro Primo Papa intrà Thermas Domitianas, quæ Traianæ cognominabantur, congregatum CCLXIX. seu CCLXXII. siue CCLXXVII. imò potius CCLXXXIV. Episcoporum, è quibus CXXXIX. ex Vrbe Roma, vel non longè ab illa euocati aderant, & CXXXIII. plus minus è Græcia, & alijs è regionibus subscripserunt. Præterea interfuere Presbyteri Urbis Romæ XLII., seu XLV. Diaconi VI., Subdiaconi VI. Acolythi eius consilio facti XLIV., Exorcistæ XXII., Lectores Urbis XC., Notarij XIV. Actum adscribitur XIII. Kal. Iuliarum, seu III. Kal. Iunij die, & anno Christi CCCXXIV. Cons. Crispo Cæs. III. & Constantino Cæs. III. Urbis conditæ MLXVI.; cum anno superiori

Euseb. c. 33.
l. 6. eccl. hist.

Ep. 55. ad S.
Cornel.

S. Cornel. in
ep. 46. ad S.
Cyprian.

ep. 31. ad S.
Cyprian.

Panvin. in
Fast.

rioni abrogata fuissent antiqua sacra; nec enim Pri-
 sco Cos. legendum cum sit operarum error, & ἀν-
 σοιχίων, quemadmodum in Suida, neque mirandum
 quod CXXXIX. Episcopi vel ex Vrbe, vel è vicinia sint
 collecti. In Codice namque Prouinciali numeran-
 tur adhuc Episcopi Romanę Prouincię LXXV. in Su-
 burbicarijs verò, Urbicarijsque Prouincijs plures ex-
 stiterunt, è quibus multi nunc desiderantur, vastatis
 eorum sedibus, variosque ob casus desertis, & exci-
 sis. Ecclesia quidem Christiana nata est sub Descri-
 ptione Italiae ab Augusto distincta in XIV. regiones,
 vt apud Plinium videre est, & Archiepiscopi, ac
 Episcopi constituti sunt vbi præfecti Prætorio, Pro-
 consules, Prætores, alijque Magistratus residebant,
 Sed Hadrianus Augustus Italiam in XVII. Prouin-
 cias diuisit, tum Constantinus, deinde Theodosius.
 Erant autem sub Urbis Vicario Consulares Campa-
 nię, Tuscię, Vmbrię, Piceni Suburbicarij, & Si-
 cilię; ac vicissim sub Archiepiscopo Romano quam-
 plurimi Episcopi, neque LXX. tantum in V. Regionibus
 circum Urbem, quibus l'Eschaffier putat suc-
 cessisse LXX. Cardinales S.R.E.; sed longè plures se-
 derunt, quamuis non semper vsquequaque Politi-
 cum ordinem, ac regimen sectata sit Ecclesia, imò
 potius (vti iam monui) seriem disseminati Euange-
 lij. A Nicænis namque Patribus, tum à Sancto Leo-
 ne Papa Ecclesiasticę Prouincię, ac Dioceses fuere
 potissimum stabilitę. In Electione quidem Bonifa-
 cij Papæ Primi subscripsere plus minus LXX. Presby-
 teri adstantes, & IX. diuersarum Prouinciarum Epi-
 scopi, & ex Epistola Cornelij Papæ laudatę Presby-
 teros XLVI., Diaconos VII., totidemque Subdia-
 conos in Ecclesia Romana fuisse constat, vnde patet
 Presbyteros S. R. E. Cardinales Episcopis Prouincia-
 rum,

Rebuff.

Miraus in
Notit. Epif.p. du Four.
Leontij Fo-
roul.l'Eschaffier
de Reg. Sub-
urb.Elesac. de
auctor. Epif.Relat. in Au-
ctar. Sym-
mach.

rum, seu Regionum Vrbicariarum non successisse, sed ex antiquissimo Instituto persistere, illorumque numerum, qui hodieque à Sixto Quinto præscriptus, & definitus viget, à vetusto non discrepare. Id euincitur, & è Romano superscripto Concilio, in quo XX. canones editi sunt, damnatique Hippolytus Diaconus Valentinianista, & Callistus Sabellianus, & Victorinus Episcopus non Pictauiensis Vrbis, sed petauionensis, seu pitabionensis, vti Sanctus Hieronymus, & Sophronius asserunt. Petouion, autem seu Pætouio est oppidum Pannoniæ superioris Ptolemæo Petouium, seu Πάττιον. Pætouion Tacito, Pitybion Sancto Athanasio, Petobion Ammiano, qui locat in Noricis, Lazius, Rhenanus, & Ortelius in Styria exstare adhuc tradunt, & Episcopatum fuisse, sicuti Ferrarius, qui Galestinum reprehendit, & ab Episcopatu Patauiensi sito in Vindelicis disertè distinguit, hallucinatus est (pace tanti viri sit dictum) Cardinalis Baronius, dum Victorinum Episcopum pictauiensem in Gallia opinatus est, & Canonem secundum irrepisse putat, illapsunque huius Concilij, quod secundum vocat (cum sit primum Romanum sub Siluestro primo) Canonibus, nam Iouianus, seu Iouinianus, & Victorinus Episcopus Petouionensis damnati edicuntur, quia dicebant Pascha non venire die suo, seu Quartodecimani erant. Victorinum verò eo in errore versatum crediderim, quia Millenariorum errorem sequebatur, ita docet Sanctus Hieronymus, atque hac de causa Victorini opera, vt Apocrypha reijcit Gelasius papa primus, & licet Cardinalis Baronius ad tempora vsque Damasi Papæ primi Ecclesiam suspensio iudicio supersedisse damnationi Millenariorum, seu Chiliastarum dogmatis putet, & quando Apol-

lib de script.
Eccles. seu
Vir. Illustr.
l. 3 Geograph
c. 15.
Græc. edit.
Paris.
l. 3. histor.
In Apolog.
ad Constant.
l. 14. hist. l. 12
Comm. Reip
Rom. c. 5.
sect. 4.
l. 3 rer. Ger-
manic.
in nou. Topogr.
in pi-
tau & pita-
bion.
in not. ad
Marty: ol. 2.
Nouemb.

de Scriptor.
Ecc. in Pa-
pia.

c. S. Romana
ditt. 15.

Apollinaris Laodicensis Episcopus eiusdem Sectator à Damaso condemnatus fuit, illud quoque damnatum arbitretur; & Sancti Hieronymus, atque Augustinus propter auctoritatem verustatis, & reuerentiam asseclorum Papiæ (scilicet) Irenæi, Iustini, Victorini, & Lactantij, vt Tertullianum, & Nepotem omittam, ac Seuerum, qui postea vixit, damnare penitus non sint ausi, quamuis incessant, passimque irrideant. Quia tamen Cerinthus Hæresiarcha opinionem Millenariorum promulgauerat, & Legalium Præceptorum obseruationem Iudaicam reducebat, atque Luna XIV. Paschalem solemnitatem cum Iudæis obseruabat, vti Philastrius narrat, & Sanctus Gregorius Nazianzenus scribit, quia etiam Dionysius Alexandrinus Episcopus libris duobus superscriptum Nepotem Millenarium confutauit. A Siluestro Papa Primo Victorinum Episcopum Millenarium quasi Quartodecimanum, & Cerinthianum damnatum in isto Romano Concilio censeo; tametsi Victorinus postea suo sanguine maculas illas eluisset sub Diocletiano ad annum Christi CCCIX. Martyrio coronatus, & Sanctis adscriptus, inque Fastos Ecclesiasticos deinde fuerit relatus, sicuti Sanctus Cyprianus Episcopus Carthaginensis, qui opinionem de rebaptizandis hereticis tam acriter, ac proteruè professus fuerat. Legitur etiam nunc Victorini Commentariolus in Apocalypsin, quo Chiliastarum error refellitur, ita vt purgatum, & emendatum illum fuisse Sixtus Senensis sentiat; Cardinalis Baronius in Annalibus Victorinum damnatum à Siluestro in hoc Concilio alium fatetur à Pictauiense, & ab eo, qui Cyclos Paschales concinnauit, & ignotum esse, sicut & Callistum, atque Hippolytum, & Iouianum, seu Iouinianum.

Ve-

lib. de hæresibus c. 37. & Coriol. Chronolog.

Epist. 2. ad Cleod.

I. Bibl. Sac. a. uot. 273. & 277.

ad annum Christi 324.

Verùm vt ad Concilium Romanum reuertar, ex eo liquet plures Episcopos in Vrbe assiduè diuersatos præter ipsum Summum Pontificè Urbis Episcopum. Quia verò Conciliū istud falsò insimulabat falsi Molinæus recentior, neque minùs impius auctor; est operæpretium illius argumenta retundere, ac velut aranearum telas disrumpere. Ac primo quidem, & vltimo de numero Episcoporum, deque Consulibus nominibus iam occurri, & vtrumque discisci; secundum quod in eo Regum nomen existet, æuo illo (vt autumat) inusitatum, planè concidit. Nā Hannibalianus Patruelis Constantini Augusti Rex in æneo Numo, quem asseruat Eminentissimus Cardinalis Barberinus, vt apud Ammianum, nominatur. & de simili Numo cōtrouersia Sirmondi, ac Tristani ventilata est pluribus libellis. Iulianus Augustus ὁ βασιλεὺς de Rege Francorum, seu Gallorum æuo suo agit. Persarum certè, atque Parthorum; Germanorum, Arabum, Armeniorum, aliorumque populorum Reges vigeabant illis temporibus, atque superioribus, & ab Imperatoribus Romanis dabantur huiuscemodi gentibus; ita testantur Numismata ex ære, quæ meis in oculis exstant, alterum est Traiani Aug. Germ. Dacic., cui à tergo incisa epigraphe *Rex Parthis datus S. C.* ipse verò Traianus effingitur insidens plectili sellæ, quæ Tribunali excelso innititur, dexteraq; porrecta designat adstantem Regem, siue Diadema imponit Regi, quem Parthus Cydari obtectus genu posito veneratur, quemque Xiphilinus Parthamaspatem vocat, & Ctesiphonte rem gestam eleganter pingit. In altero Antonini Augusti Pij PP. Tr. Pot. Cos. III. legitur *Rex Armenijs datus S. C.* & visitur effigies Antonini stantis, & Regi stanti quoque Tiaram

Y dex-

in Traian.

Zonara.

Spartian. in
Hadrian. vbi
Cassaub. &
Salmat.

in Euxini pe-
ripla.

Can. 20.

Dion. & Ap-
pian.

Lamprid. in
Alexan. hist.
Aug.
Auchent. Iu-
sturan. col-
lat. 2.

Chron. Fran-
cisc.

dextera manu protensa iniicientis. Pacorum Re-
gem Ladis, siue Lazis datum ab Antonino Pio Ca-
pitolinus asserit. Exhibuit mihi vir antiquariae rei
peritissimus Leonardus Augustinus Senensis aeneum
quoque Numisma Traiani, cui auersa in facie cir-
cumscriptum est (*Regna adsignata.*) Arrianus
Regem Machelorum, & Heniochorum Anchia-
lum, Regem Lazorum Malassam, & alios enume-
rat, qui à Traiano, & ab Hadriano Regna obtine-
bant; Prusiam Regem Bithyniae, Cottium Regem
Alpium Romani memorant Historici. Præterea
Constantinum, eiusque filios Βασιλεύς, id est Reges
Græci omnes Scriptores vocant, è Græco Latinè
redditum Concilium istud nunc dumtaxat haberi
declarabo inferius. Tertium, quod illi subscripserit
Sancta Helena Augusta Mater Constantini post Dia-
conas, & Constantinum ipsum, patet quam sit im-
belle, quando, vt anteriori libro notauimus, Fulvia vxor
Antonij Edicta proposuit, Alexander Seuerus in
Mammæam matrem vnice pius omnia ex eius con-
silio egit, subscripsisse Iustiniani Edictis Theodoram
vxorem, & vnà iussurandum à Magistratibus exe-
gisse constat; Pulcheriam Martiani coniugem inter-
fuisse Concilio Chalcedonensi probant Acclama-
tiones *εἰς εἰρήνην* ipsi attributæ. Imperasse Irenen,
ac Zoen foeminas Constantinopoli certū est. In Cō-
cilio quoq; Pontigonensi anno Christi DCCCLXXVI.
Richildem Augustam Caroli Calui Imperatoris con-
iugem à Legatis Apostolicæ Sedis eò deductam,
quamuis corona redimitam stetit affurgentibus il-
li Episcopis à Faucheto traditur. Quartum de So-
lœcismis, adscribendum est imperitiæ Librariorum,
aut Interpretis, quia Concilium istud è Græco ver-
sum, & translatum fuit in Latinum sermonem, cum-
que

que habitum sit anno Christi CCCXXIV. Crispo Cæsare III. & Constantino Cæsare III. Coss. Anno, qui consequutus est, CCCXXV. coactum fuit Nicænum Concilium Oecumenicum, & secundum etiam Romanum ab eodem Siluestro Papa congregatum præsentem Constantino Aug. cum CCLXXV. Episcopis intra Thermas quoque Domitiani post Synodum Nicænam, quæ ab illo sancitur, in quo septem tantum Canones, & mentio Arij, Photini, & Presbyteri Ariani, nullæ verò subscriptiones Episcoporum reperiuntur, vnde appingendi sunt huic secundo Romano Concilio Coss. Paulinus, & Iulianus, qui Consulatum gesserunt anno Urbis conditæ MLXVII. & Christi CCCXXV. quo Silvester accepit epistolam à Patribus Nicæni Concilij ad se directâ, datamque 13. Kal. Nouembr., & ijsdem Coss. Anno autem V. C. MLXVIII. Christi CCCXXVI. Constantinus Pater VI., seu VII. Consul fuit cum Constantino Cæs. Iuniore; rescripsit tunc Silvester ad Patres Nicænos, & vtrumque Concilium Romanum misit ad ipsos vt è Siluestri responso liquet. Græcè igitur ambo conuersa fuere, indeque rursus quasi postliminio donata Latio, vel à Dionysio Exiguo, vel ab Isidoro Hispalensi, vel ab Anastasio Bibliothecario, & infelicibus, quæ successere, sæculis exscripta sunt, vt etiam visum est Lazio; atque idcirco scatent mendis. Collector Conciliorum, siue Auctor Epilogi veteris in Editione præposterè Romana ista Concilia posuit, primum nempe posteriorius, & secundum prius, ὡς ἔστιν πρότερον, vtrumque miscens, & confundens, atque primo perperam è Mariano Scoto Coss. Paulinum, & Iulianum attribuens, qui secundo sunt vendicandi. Quod attinet ad sextum obicem, nihil ille moratur eruditos,

Y 2 nam

Contras in Fastis.

Fonto Ducaus in plebs. faum.

lib. 2. Comm. Reip. Rom.

anni 1528.

S. Hieron. ep.
ar. l. b. 10.

Salvian. in-
epist.

in ep. 4. & 25.
Iuon. Carnot

in histor. Au-
gust.

in Ephef.
Congl.

a. 3. 7. & 11.
c. a Subdia
con. 93. dist.

nam Domni vox, unde Domnio, & Domnula nomina propria, non mediæ tantum ætatis est, & frequens Scriptoribus Ecclesiasticis, quibus visa solius Dei propria vox Domini, quam Tertullianus tribui nolebat Imperatoribus, & quam è Paganis Cæsari- bus nonnulli etiam sunt auersati, ut Iuretus obseruat, addens Domnum scribi, cum de Ecclesiasticis agitur, cum de Laicis, Dominum, verum etiam ante Constantinum, atque Seuerum nomen Domini contractum fuit in Domnum, sic Domnædium pro Domino ædium dicebant, ut è Glossis probat Salmasius, qui florenti adhuc Imperio Domni, & Domnæ nomina priorum vice usurpata passim à Latinis, Græcis, Syris, & Aegyptijs è Photio, & ex Inscriptione Græca demonstrat, & Iuliam Domnam Seueri Augusti uxorem cognominatam ex Oppiano, & Inscriptione Albæ Iuliæ. Numus quidem, aeneus me penes hinc illam profert, circumque insculptum Elogium *Iulia Domna*, inde (*Veneri Vitrisci*) ut ut sit mendum esset exscriptoris, vel mos sæculi, quem retinent adhuc Ecclesiastici, & Monachi omnes, ut Domnum efferant pro Domino. Domnum vocari gaudet Ecclesiæ Antiochenæ sacerdotem Sixtus Papa. Elisis igitur hisce strophis, quas excogitatas potissimum existimo, quia hoc in Concilio Cardinalium nomen in primis eluxit, & Subdiaconis, Diaconis, atque Presbyteris Ecclesiæ Romanæ primùm adtribuitur. Nam Diaconus Cardinalis, seu Cardinalis constitutus Urbis Romæ legitur in Epilogo, & Presbyter Cardinalis, & Cardine constrictus, seu constructus, & Cardinalis Subdiaconus. Perstringit quippe oculos inuidorum Ecclesiæ Romanæ perduellium fulgor tantæ dignitatis, & vel nominis splendor eos vrit, qui non à profanis

mtu

fanis Magistratibus ad ipsos Ecclesiasticos transijt, uti Lazio visum, & Alciato, sed propriè illis cessit.

Voce Cardinalis primus ex his, quos legi, vsus est M. Vitruuius, qui Tiberij Augusti æuo vixit, ita ut ferè simul cum Christo Domino, cumque Sancto petro exorta esse videatur; vocat ille Scapos Cardinales, Cardinatas trabes, Cardinata ligna, quæ sunt compacta, inserta, annexa, & incorporata, vnde Diaconi, & Presbyteri certis Diaconijs, vel Titulis annexi, inserti, & incardinati ad eorum ministerium Cardinales nuncupati fuerunt, quia fixi erant, & stari. Sic venti Cardinales quatuor à Seruio dicuntur certi non vagi, & erratici. Sic æternas rerum causas quodammodo Cardinales Sanctus Augustinus appellat. Scio Panuinium, & Panciroolum post Alciatum, & Lazium cum Gothofredo, Duareno, Spiegel, Erasmo, & Caluino Catholico explicare Diaconos, & Presbyteros Cardinales maiores præ cæteris Ministris, qui eisdem Ecclesijs inseruiebant, & Antonium Augustinum in Leonis Noni diplomate intelligere sacerdotes Cardinales primos sacerdotes non Urbis tantum Romæ, sed quarumcumque aliarum Ecclesiarum, quibus Tituli, id est Parochiæ committebantur. La Cerda insuper obseruare dictos Cardinales, quod licèt diuersis in locis agerent, vnius tamen Ecclesiæ, eiusdemque primariæ nomine continerentur, & à Matrice penderent Ecclesia, velut à Cardine ostium, cui Frizonius accedit. Non me latet à Leone Papa Nono in Apologia contra Michaellem Episcopum Constantinopolitanum scriptum, quia sicut Cardine totum ostium regitur, ita Petro, & successoribus eius totum Ecclesiæ deponitur emolumentum, hinc Clerici Cardinales dicuntur utique illi, quo cætera mouentur, viciniùs inhaerentes. Cardinalis

l. 4. de Archi.
tect. c. 8.

lib. 1. Aeneid.

lib. 9. c. 22. de
ciuit. Dei.

in voc. obsc.
Ecll. interp.
v. Card. &
Tituli.
Thesaur. var.
lect. c. 19.
in Lexico Iu.
ris. vbi perpe-
ram laudat
Plinium, &
alia insulsa
prætexit:
l. 7. Decretal.
Antiq. Colle.
tit. 16. cap. 2.
not.

Aduers. sac.
c. 94. n. 2. &
c. 15. n. 11.
in Gall. Pur-
purat.

to. 3. Decret.
& Frizon.

to. 1. controu.
lib. 1. de Cle.
r. c. c. 16.

ca. 1. 54.

apud Ant. Au-
gust. l. 1. c. 4.
de offic. Ar-
chips.

ep. 6. c. 19.

lib. 2. c. 5. vit.
S. Bernardi.

cap. 41.

dinalis Bellarminus vult eos illo nomine appellatos, quod alijs præessent, nam ante Sanctum Siluestrum id nomen impositum loco primùm, vnde ad personas transijt, & existimat vocitatos Diaconos, & Presbyteros Cardinales à Diaconijs, & Titulis, qui Cardinales nuncupabantur, quia potiores erant, laudatque Concilium Meldense, ac Ioannem Diaconum, sed cum illud non fuerit collectum nisi an. DCCCXLV. hic verò post an. DCCCLXXIII. floruerit, & antea personis solummodò nomen Cardinalis adsignatū sit, à personis potius ad loca migrasse, seu translatum fuisse crediderim, Titulorum certè minorum meminit, (si viculos legere non oporteat) Ioannes Decimus in Synodo Rauennæ habita, cui etiam Lambertus Imperator interfuit, sedem Cardinalem memorat Hincmarus, & alueum Cardinalem, id est fixum, præcipuum non deductum Bernardus Bonauallis. Diu post Synodum Romanam sub Siluestro Papa Primo habitam animaduerto dumtaxat Cardinalis vocem à profanis Magistratibus vsurpata in Breuiario Theodosij, siue Notitia Imperij Orientis, (quam sub Valentiniano Tertio, & Martiano concinnatam censet Pancirolus) Magister Militum in præfenti alter officium habuisse dicitur Cardinale, & Officium Magisteriæ per Orientem potestatis habetur Cardinale, hoc est non præcipuum, seu principale, vt exponit Pancirolus perperam etiam laudans Plinium; sed firmum, atque fixum, cum alij Magistri militum Officium haberent in Numeris Militaribus, qui sæpè mutari solebant. In formula de Principatu Urbis Romæ apud Cassiodorum, qui sub Iustiniano Augusto vixit, & Theoderico Gotthorum Rege. *Cum in Vrbe Roma (scribit) plurima fieri censeamus, & necesse sit potestatem*
ibi

ibi esse Comitiaci Officij, ut utilitates publica videantur impleri, nostro more prospeximus, ut quia Principem nostrum Cardinalem obsequijs nostris deesse non patimur, Tu eius locum Vicarij nomine in Vrbe Romana solemniter debeas continere. Quibus è verbis liquet Cardinalis nomen non inter dignitates prerogatiuam denotasse, sed ipsa in dignitate stabilitatem. Cum plerumque contingeret Magistratus, vel ob Legationes, vel propter expeditiones bellicas, vel alijs de caussis peregrè proficisci, sufficiebantur illis alij, qui vices ipsorum gererent, seu Vicarij substituebantur. Interea verò ipsi retinebant suos Magistratus, nec illis se abdicabant, aut abibant; vnde Cardinales quasi annexi, Cardinique inhærentes appellabantur; Cardinalibus verò Vicarij opponebantur, sicuti nunc Locumtenentes, seu Coadiutores principalibus, ut vocant, sic Gelasius Papa Cardinalem Pontificem nominat non Chorepiscopum, neque Coadiutorem, sed certum. Quem admodum in Ecclesijs, cum eueniret ut interdum abessent iustis è caussis Presbyteri, & Diaconi, subrogabantur, qui eorum munia obirent, alij Vicarij, nec illi, qui aberant, Presbyterijs, seu Titulis, aut Diaconijs cedebant, sed illas retinebant, & Cardinales nuncupabantur. Sanctus Augustinus Sanctæ memoriæ Hieronymum Presbyterum Cardinalem vocitat, & interpretres Latinus Neo-Cæsarensis Synodi fortè Dionysius Exiguus, Canone XV. Presbyterum Cardinalem enuntiat, testisque mihi est Iuretus, quamuis in Codice Canonum Ecclesiæ Romanæ sint tantum XIV. Canones, & in XIV. mentio dumtaxat existet Diaconorum VII. isque à Gratiano refertur, & XV. numeratur Græcè apud Balsamonem, addubito ne lapsus sit vir eruditus. Nam verba, quæ affert, sunt pura

lib. 7. Variar.
ep. 31.

ep. ad Episc.
Cælest.
Filefac. de
fac. Episc. auc.

Enchirid.
c. 86.

ep. 131. Iuon.
Camoten.

c. 93. Diaconi
93. dist.

l. 2. ep. 9.

Chil. centur.
I. Adag. 19.& apud File-
fac. de sac.
Episc. auct.l. r. c. 6. de
baptif.l. 2. c. 9. l. 7. c.
71. l. 8. c. 3. l.
11. c. 34.

pura puta Sancti Gregorij ad Castorium Episcopum Ariminensem. Certissimum etiam est vocem Cardinalis pro primario, à quo cæteri pendent velut à Cardine fuisse acceptam, sic Sanctus Ambrosius virtutes IV. Cardinales dixit; sic liber Sancto Cypriano adscriptus de Cardinalibus Christi operibus inscribitur, cuius auctor è stylo recentior mihi videtur, quamuis coæuum Sancto Cypriano Pamelius putet. In Virgilianum hemistichium, *haud tanto cessabit Cardine rerum*, Seruius notat Prouerbum, *res est in Cardine*, id est articulo, *in eo Cardio rei vertitur*, id est tota res inde pendet; e Quintiliano, & Cicerone fusiùs illud exponit Collector Adagiorum; Cardines quoque limites celebrantur ab auctoribus finium, regundorum, a Frontino, atque ipso à Plinio. Petilianum de numero suorum, cum sit Cardinalis, atque authenticus, Scriptor Collationis Carthagenensis cum Donatistis, enuntiat; Sanctus Augustinus præcipuos partis Donati Cardinales Donatistas appellauit. Verùm Sanctus Gregorius Magnus Oratoria consecrari (priuata vt arbitror) ab Episcopis Ariminense, Firmano, Neapolitano varijs in locis iubet, ita vt ibidem nec temporibus futuris Baptisterium construatur, nec Presbyterum constituent Cardinalem; At Episcopo Syracusano commendat Cosmam è Subdiacono Ecclesiæ Syracusanæ, in possessione, quæ Iuliana dicitur, ordinatum Presbyterum, vt ipsum reducat in Ecclesiam Syracusanam, atque illic Presbyterum constituat Cardinalem. Hinc liquet Presbyteros Titulis, siue Baptismalibus Ecclesijs addictos, & infixos dictos Cardinales, quia vero illi reliquis anteponebantur Presbyteris, ideò pro primario, & præcipuo Cardinalis sumi cœpit. Innuit id Sanctus Gregorius scribens ad Ianuarium

Ar-

Archiepiscopum Calaris Sardiniae, vt Liberatus, l. i. c. 8.
 qui Diaconij fungi perhibetur officio, si à decessore
 ipfius non est factus Cardinalis, ordinatis ab eo Dia-
 conis nulla debeat ratione præponi, & passim de il-
 lius incardinatione agit. Fortunato etiam Episco-
 po Neapolitano concedit Gratianum Diaconum,
 Ecclesiae Venafranæ ab hostibus detentæ Cardinan-
 dum Ecclesiae Neapolitanæ, vtque constituat Car-
 dinalem, auctoritatem impertitur, Decreto Gratia-
 ni hæc Epistola est inserta. Cardinalis quidem Ba-
 ronius obseruauit, in locis illis, vbi Romana Eccle-
 sia possidebat Patrimonia, constitutas fuisse Diacon-
 nias, sicut in Vrbe, in quibus eleemosynæ à Subdia-
 cono Rectore Patrimoniij, & Dispensatore solerent
 erogari (eorum namque Ministrorum fuisse munus
 curam gerere pauperum, pluribus Sancti Gregorij
 litteris admonemur datis ad Anthemium Subdiaconum
 eo tempore Neapoli eodem fungentem munere)
 profertque hoc Epitaphium, *Theodimi Sub-
 diaconi Regionarij, & Rectoris S. Sedis Apostolicae, &
 Disp. huius Diaconiae Beati Andreae*, e tabula marmo-
 rea, quæ est ante altare in Ecclesia Sancti Andreae
 ad Nidum dicta, quæ Diaconia tunc erat. Quo-
 ties verò Sanctus Gregorius Episcopus ad alias Ec-
 clesias vacantes transtulit, necessitatis causa, eos in-
 cardinari Ecclesijs, ad quas translati sunt, in eis-
 que Cardinales constitui dixit, siue infigi, innectique.
 Nam & Martinum Episcopum Tamitanæ Ecclesiae, lib. 1. c. 77. &
79.
 quæ hostili feritate occupata, & diruta fuerat, in
 Ecclesiam Sagonensem iamdiu Pontificis auxilio de-
 stitutam translatum, Cardinalem constituit sacerdo-
 tem, seu Pontificem, & Paulum Coepiscopum suum
 à Neapolitanis Cardinalem Episcopum desiderari lib. 2. c. 6.
 refert. Ioannem insuper Lysitanæ Ciuitatis ab ho-
 stibus

- lib. 1. c. 25.
 can. pastor-
 lis 7. q. 11.
 c. relati 20.
 q. 1.
 lib. 2. c. 52. &
 53. seu 13. &
 14.
 Ant. Aug. lib.
 1. de emend.
 Grat. dial. 2.
 ep. 8. 11. 14.
 37. 112. & 113.
 can. 54.
 lib. 3. c. 10.
 apud Card.
 Baron. 10. 12.
 Annal. eccl.
 Iuret. 11.
 Vicecomes
 de Riib. ant.
 Baptif.
 l. 8. de Regn.
 Ital.
 & l. 7.
- fibus captiuata Episcopum in Squilatina, seu Scyl-
 latina Ecclesia Cardinalem constituit sacerdotem,
 ita tamen, vt si Lysitana Ciuitas ab hostibus libera-
 retur, ipse ad eam reuerti deberet, sin secus, in hac,
 in qua incardinatus est, permaneret. Inseruit &
 hanc Epistolam Decreto suo Gratianus, & aliam San-
 cti quoque Gregorij, qua is Agnellum Fundensis
 Ciuitatis clade hostili percussæ Episcopum in Eccle-
 sia Terracinense Cardinalem constituit Sacerdotem,
 sic vt Fundensis Ecclesiæ Pontifex esse non desinat,
 quem imitatus multis post annis Ioannes Octauus
 successor Frotharium Ecclesiæ Burdegalensis à Nor-
 mannis vastatæ Archiepiscopum vacanti Bituricensi
 Ecclesiæ incardinauit, in eaque Cardinalem fieri
 decreuit. Vnde patet nomen Cardinalium non Ro-
 mæ tantum, sed totum per Orbem in Cleri Ordine
 vsurpatum, & locis impositum seriùs. Patres Syno-
 di Meldensis laudatæ superiùs in Gallia statuerunt,
 vt Episcopi Titulos Cardinales in Urbibus, vel Subur-
 bijs constitutos ordinent, atque disponant, & Ioannes
 Diaconus post annum DCCCLXXIII. tradit in S. Gre-
 gorij vita ipsum Cardinales violenter in Paroecijs or-
 dinatos in pristinum Cardinem reuocasse. Aquile-
 ienses, autem Rauennates, Mediolanenses, & Com-
 postellani Canonici hodieque Cardinalium nomine
 sunt insignes; Paschalis Secundus in Epistola ad Di-
 dacum Compostellanum Episcopum. *Cardinales*
(scribit) in Ecclesia Tua Presbyteros, seu Diaconos ta-
les constitue, &c. In Cæremoniali Ambrosiano Be-
 roldus passim vocat Canonicos Mediolanenses Car-
 dinales, Sigonius meminit Ambrosij Cardinalis Ec-
 clesiæ Mediolanensis, in qua fuisse Scholam Sancti
 Ambrosij, & XXII. Cardinales ordinarios recenset.
 Beneuentani quoque Canonici Cardinalium nomi-
 ne

ne decorati fuere. Redeundum ad Romanos, de quibus Stephanus Papa non Primus, (vt existimauit Coriolanus) neque Tertius (vti Ciaconius putauit) sed Quartus anno DCCLXIX. sanxit in Synodo hisce verbis. *Oportebat vt in Apostolatus culmen vnus à Cardinalibus Presbyteris, aut Diaconis consecraretur.* Leo IV. anno DCCCXLIIX. Anastasium Presbyterum Tituli S. Marcelli Cardinalem per annos v. Parochie suæ contra statuta Canonum desertorem abiecit, & deposuit in Synodo LXXVI. Episcoporum, quã habuit in Ecclesia B. Petri consilio Lotharij, & Ludouici Imperatorum; vnde conuincitur eius Leonis IV. esse capita secundũ, & tertiũ de Officio Archipresbyteri, vbi de vicibus sacerdotum Cardinalium, & Mysterio, atq; Officio agitur, quæ tamen Leoni IX. præposterè adscribuntur. Ioannes dein VIII. Constitutionem de iure Cardinalium edidisse dicitur, in qua cautum est, vt ad Palatium Sacrosanctum illi bis in hebdomada iuxta Leonis Quarti Decretum conuenirent propter sollicitudinem omnium Ecclesiarum, & Clericorum disciplinam, & Laicorum querimonias definiendas. Demum in Concilio Lateranensi Nicolaus Papa Secundus anno MLIX. mense Aprili Indictione XII. Clericis, & Episcopis Cardinalibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cum Pontificis Comitibus permisisset propositis Sacrosanctis Euangelijs in Basilica Patriarchij Lateranensis, & adiectis varijs maledictionibus; tunc translata in eos potestate deligendi Papam, aucta est Cardinalium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dignitas, vtque Papæ nomen, quod Episcoporum omnium erat olim commune, propter excellentiam Romanorum Pontificum proprium factum est, idque sancitum Decreto Gregorij Septimi in Synodo anno MLXXX. ita Cardinalium nomen promiscuè Presbyteris

Mich. Mon.
in Sanct. Ecc.
Caquan.

Chron. Cœc.

vit. Pont. f.

c. oportebat,
c. nullus, c. si
quis 2. 79. dist.

c. 2. de Cler.
non ecclid.

Frizon. c. 2.
Appar. Gall.
Purpur.

c. in nomine
23 dist.

S. Hieron.
S. Augustin.
Sid. Apollin.
Card. Baron.
in Notis ad
Martyrol.

teris omnibus Parochias obtinentibus concessum, & Canonicis, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales Presbyteri, atque Diaconi fecere suum, non Decreto, quod sciam villo, sed veneratione, atque vsu, quem penes arbitrium est, & vis, ac norma loquendi, quique legis vicem obtinet. Illud verò colligo, quia Cardinalium nomen indulgere Romani Pontifices varijs Canonicis, & Præsulibus honoris ergò. Leo Nonus Presbyteros, seu Canonicos Cardinales VII. cum Sandalijs instituit Vefontioni, Coloniae, Remis, vti Chiffletius è V Viberto, & ex Inscriptione docet, qui vestibus purpureis vti solebant. Hartmanno verò Coloniensi Archiepiscopo, & successoribus Cancellarij S. R. E. officium tribuit cum Ecclesia Sancti Ioannis ante Portam Latinam. Cluniacenses Archimandritæ Callisti Papæ Secundi priuilegio Romæ Cardinalium officio fungebantur; in Italia Rauennates Antistites, in Hispania Compostellani Cardinalium titulis ornabantur. Remenses Archipræsules in Gallia Cardinales Tituli Sanctæ Sabinæ, Vindocinenses Cœnobiarchæ Tituli Sanctæ Priscæ, & alij alibi vocitabantur. Agendum quod instat, & quando Presbyteris, & Diaconis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus accesserint, adiunctique fuerint, & incardinati etiam suprascriptæ Ecclesiæ, alij Episcopi, nominatique Cardinales perscrutandum.

Ex Epistolis profectò Sancti Cypriani, & è Concilio Romano sub Sancto Siluestro iam probauimus Romæ, vel haud procul sitarum, & longinquarum, etiam Ecclesiarum Episcopos plures Episcopo Urbis assiduos adstitisse præsertim in arduis quibusque negotijs conficiendis, imò & electioni Pontificis Romani adhibitos liquet è Sancto Cypriano, vbi Cornelium

V Vibert. li. 2.
vit. Leonis.
de Vefon. p. 2

Frizon. Gall.
Purpur.

Bibliotheca
Cluniacens.

Ep. ad An-
tonianum.

nelium factum Urbis Episcopum fuisse à plurimis Collegis suis, qui tunc in Vrbe Roma aderant, & ad ipsum litteras honorificas, & laudabiles, & titulo prædicationis illustres de eius testimonio miserunt, attestatur, & postea illos numerat ad XVI., & in Electione Bonifacij Papæ Primi subscribere IX. diuersarum Prouinciarum Episcopi, vt superius adnotauimus, neq; suspicandum est vel Nouatianos, vel Donatistas, vel Arianos Episcopos fuisse. Exhorruit etenim, & execratus est semper Romanus Pontifex Hæreseon portenta, nec Ecclesiam suam Hæreticorum contagio pollui, vel minima peruersarum Sectarum labe aspergi, aut attaminari vnquam passus est, totam pulchram vnicam Sponsam Christi sine macula, sine ruga seruauit, neque commercio tam foedo decolorari voluit, paratus ad impiorum detruncationem gladio Petri dextras omnium armare Antistitum: Clerici etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui Præpositi videntur esse, ac vice Pastoris custodire gregem, Hæreticos penitus auersati sunt, & Nouatiani è Schismate in Hæresin prolapsi, cum ab Ecclesia Romana turpissimè per deformem ambitionem desciuissent

ὀκισκον τῶν ἐαυτοῖς δομισαμένοι, οἱ καὶ τοῖς ἐπιτιμωσάσιν συνέβαι, καὶ συνέβαι ἐκ ἡνεσχοντο, ædiculam sibi quãdam extruxerunt, ita vt cum his, qui lapsi erant, & sacrificauerant, ac immolarant, quantumcumque pœnitentiam egissent, conuenire, ac simul offerre, atque consecrare recusarent Eulogio Alexandrino teste. Cornelius autem Papa Concilio Romæ coacto Nouatum hostem Ecclesiæ iudicatum, eiusque Sectatores damnauit, atque ab Ecclesia repulit, & licet Theodosius Augustus Symmacho ad Ecclesiam Nouatianorum Romæ profugo precibus Leontij eorū Pseudo-Episcopi pepercerit, Cælestinus tamen,

S. Prosper cōtra Collator. Capell. de Appell. Eccl. African.

S. Cypr. ep. 4.

apud Photiū Cod. 182. & Cod. 280.

Niceph. Calist. l. 12. c. 27. hist. eccl.

Epiph. Scho-
last. hist. Tri-
partit. lib. 9.
c. 22.

lib. 11, c. 10.

lib. 2.

Hist. collat.

tamen, simul atque Pontificiam Sedem conscendit, Nouatianis Ecclesias Romæ abstraxit, eorumque falsum Præsulem Rusticulum in occulto coegit celebrare Collectas. Denique ante annum V. Imperij Theodosij Secundi Nouatianis ademptas Ecclesias Romæ, inque locis obscuris compulsos eos fuisse suos agere Conuentus, ac in iudicium protractos Niphorus prodit, nec ullus è Clero Romano se illis commiscere umquam ausus est. Ad Donatistas quod attinet, quàm animosè obijcit illis Optatus. *Ecce presentes sunt ibi, Romæ nempe, duorum Memoria Apostolorum, dicite si ad illas ingredi potuit Macrobius (Donatistarum Pseudo-Antistes) ita ut obtulerit illic, ubi Sanctorum Memorias esse constat, & postea: Erat ibi (Romæ scilicet) Victor (Primus Donatistarum Pseudo-Episcopus) filius sine patre, & Pastor sine grege, Episcopus sine populo; non enim grex, vel populus appellandi fuerunt pauci, qui inter LX., & quod excurrit, Basilicas, locum, ubi colligerent, non habebant, sic speluncam quamdam foris à Ciuitate gradibus sepe- runt, ubi ipso tempore Conuenticulum habere potuissent, unde Montenses appellati sunt.* In Collatione prima Carthaginense cum Donatistis, cum Felix quidam se Episcopum Urbis Romæ iactaret, & Petilianus Episcopus Nobilitatem omnem ibi esse Romanam turbine delatam; Aurelius Episcopus præiudicari absenti obtestatus est, & Marcellinus exclamauit. *Sine præiudicio Episcopi Urbis Romæ, & rursus Aurelius dixit: Abundat nos Innocentium dixisse Urbis Romæ esse Episcopum.* hic verò Felix intrusus à Donatistis Episcopus Romæ, Vrbe à Gotthis capta in Africam traiecerat, uti Balduinus censuit, & refugerat cum suis, è Sancto Augustino constat illum missum ex Africa fuisse Romam. Exclamat enim
Do-

Doctor eximius: *Ecclesia non est in sola Africa, vel solis Afris Episcopum Romam paucis Montensibus* (quos alibi Rupitanos vocat) *vel in Hispaniam domui, seu Patrimonio vnius mulieris ex Africa mittentibus.* fuisse videtur ea mulier Lucilla Hispana, quæ damnationem Cæciliani emerat ab Episcopis, quia verum prædicans ei factus fuerat inimicus, vt idem Sanctus insinuat, & Optatus illam nutricem Hæreseos Donatistarum asserit. Gregorius Magnus Donatistas etiam in Africa comprimi curauit. Ariani verò adeo fuerunt Romanis Pontificibus, & Clericis exosi, vt Liberius Papa munera, quæ Eusebius Eunuchus à Constantio Imperatore missus Templo Sancti Petri obtulerat, increpito custode, quod id non prohibuisset, procul vti victimam illicitam abiecerit, & solidos Decretos iussu Constantij, totidemque mandato Augustæ, ac alios ab Eunuchio Eusebio sibi porrectos pro com meatu exilij generosè recusarit, solumque vertere quàm styllum maluerit, nec Arianis communicarit, vel tantillum. Clerus verò, populusque insuper Romanus Felicem Diaconum, quamuis Orthodoxum, quia tamen Arianorum communi-
 one se foedarat, in Liberij locum auctoritate Cæsarea inductum adeo detestatus est, vt nullus Basilicam ingressus vumquam sit, dum Felix intus adstaret; cumque post biennium Liberius Edicto Constantij Matronarum precibus adducti reuocatus in Urbem, atque regressus esset ea lege, vt vnà cum Felice administraret Ecclesiam, exclamauit populus passim: Vnus Deus! Vnus Christus! Vnus Episcopus, vt solus Liberius Cathedram obtineret. Verùm vbi quæ compulsus minis, quæ blanditijs Constantij corruptus, & illectus Liberius, siue tædio victus exilij subscripsit Athanasij condemnaotini, atque permissus

lib. 2. contra
litt. Petil.

lib. 1. de vnit.
Eccles.

lib. 3. contra
Crescon.

l. 3. c. 32. 35.
l. 4. c. 136. &
163.

S Athan. in
ep. ad solit.
vit. agentes.

Hist Tripart.
lib. 5. c. 17. &
18.

Exod. c. 15.
Indith. c. 5.
Eecl. c. 38.
Exod. c. 25.

Anast. Bibl.
in Felice .

Mart. Rom.

Mart. Rom.
8. Kal. Oct.
vbi Car. Bar.

Binius in 10.
Conc.

Card. Baron.
ad an. 482.

S. Gregor.
lib. 2. c. 58.
lib. 3. c. 79.

stus est Arianis. Felix è contactu Cathedræ Petri
hausta virtute mutatus in alium virum in filiente Spi-
ritu Domini in eum, perinde ac si Cathedra illa
compacta foret è ligno, quod Deus ostenderat Mofi,
vt eo misso in amaras aquas ipsæ in dulcedinem ver-
terentur, vel è ligno Setim, è quo Arcam Domini
fabricatam fuisse sacri libri testantur, quia erat in-
corruptibile, imputribile, atque (vt Græci loquun-
tur) ἀσπιδίον; nunquam enim corruptarum, & pu-
tridarum opinionum, atque Sectarum perfidia po-
tuit ad illam Cathedram habere accessum, & si quos
illa tetigit amaros sessorum, protinùs edulcauit. Felix
(inquam) secessit illicò ab Arianis, & coacto Con-
cilio abstinendum ab his palam edixit. Itaque Libe-
rio sic excidente, Felix illi subrogatus est Cleri, po-
puli que consentientibus suffragijs, donec Martyrij
coronam adeptus fuit. Quo in articulo mirum di-
ctum, resumpsit pristinam sententiam, pristinosque
animos Liberius, & abrumpens in itam cum Arianis
communione, ab omnibus legitimus, & iustus
Pontifex agnitus rursùs colligens Ecclesiam discif-
sam, & Catholica dogmata propagans Cœlestem
promeruit beatitatem. Nullum dicendi finem fa-
cerem, si recenserem quæ Liberio suffecti Damasus,
Leo, Ioannes, alijque fortiter gessere, dum Heruli,
seu Eruli, qui Ecclesiæ Catholicæ non communica-
bant, vtpotè qui Ariani essent, è septem Regioni-
bus sacris tres occuparent, Odoacrum Regem sequu-
ti circa Christi CCCCLXXVI. annum; mox à Gotthis
Arianis Diaconiam Sanctæ Agathæ in Suburra de-
tentam fuisse certum est, Ricimeris auctoritate, vt
etiam illius Apsidis ab ipso exornatæ Opere musiuo
Inscriptio significabat. Detinebant Ariani præterea
Ecclesiam positam iuxta Domum Merulanam Re-
gione

gione tertia, sed vtramque Gregorius Magnus depulſis, & extinctis Arianis vendicatam Catholicis confecrauit ſolemni ritu. Episcoporum quidem Arianorum, qui Romæ ſederunt neque nomen, neque monumentum vllibi reperitur; eſſi non tantum Conſtantinopoli, ſed & in Hiſpania, in Gallia, Mediolani, Capuæ, perque totam Italiam duo Episcopi, Catholicus alter, alter Arianus diuerſarentur in ſingulis Ciuitatibus. Iura quidem Canonum, & faſacerdotij ſingularis (vt docet Pacianus ad Sympronianum) non patiuntur, vt eodem tempore duo ſint Episcopi eiſdem Eccleſiæ: Nicæno quippe id Concilio vetabatur, ſed Tyrannorum furor, & Hæreticorum rabies iura illa ſacra reſoluit, & violauit, atque pacis fouendæ cauſa tolerauit Eccleſia Catholica Nouatianos, Donatiſtas, & Arianos ad ſuum gremium reuerſos, Episcopos haberi, ita vt altero decedente ſolus ſuperſtes Episcopatu præſſet, vel prior illam teneret, aut alteri in ordine manenti plebs alia regenda committeretur. Neque cenſendum Chorepiscopos fuiſſe, qui Romano Pontifici, vel Clero aderant. Nam Chorepiscoporum munus, atque nomen Eccleſia Romana damnauit, atque reiecit, vt patet è Sancti Damasi, & è Sancti Leonis Decretis, præterquam quod in vicis illi, & in villulis dumtaxat collocabantur.

Romana quidem Eccleſia Episcoporum ſemper aſylum fuit, & Antiftites ſuis è ſedibus expulſi à Barbaris, & ab Hæreticis ad Sedem Apoſtolicam, tamquam ad ſacram anchoram confugere ſolebant, ibique, vt ex Epistoſa Ioannis Papæ liquet, alebantur pane Sancti Petri ipſi Hæretici reſipiſcentes, vti Pyrrhus Conſtantinopolitanus Patriarcha: præcipuè verò proximi Vrbiſ Episcopi Barbarorum in-

A a curſibus

lib. 3. Diſt.
c. 30.
Ioan. lib. 2.
vit. S. Greg.
c. 31.
Card. Baron.
an. 591.

Hiſt. Tripart.
l. 4. c. 8.
Mendoza de
confit. conf.
Illiberit.

S. Ambr. de
non trad. Ba-
ſil. hæret.

Capac. Hiſt.
Neap.

VVarnefrid.
de Geſt Lan-
gobard.
ſirmond. in
Sid. Apollin.
Can. 8. Nic.
Conc.
Fileſac. de
ſac Episc. au-
ſtor.
Balduin. in
Delibat. Hiſt.
Aſſican.
& in Hiſtor.
Collat.

Damaſ. oper.
Leo .

Gratian. in c.
Chorep. & c.
quamuis diſt.
68.
apud Iuonæ
in c. plurimos
in prolog. de
diſpenſation.
Anaſtaſ. in
Colleſt.

ad an. Christi
769. in Ann.
Eccl. ex Ana-
stas. in vit.
Pont.

in vit. Rom.
Pont. f.

l. 1. ep. 70.
l. 2. ep. 1.

Annal. Eccl.
10. 21.

in No. ad
Martyr. Kal.
Noemb.

curfibus fugati dirutis fuis Urbibus, & plebibus ex terminatis Romæ profugi fuffentabantur, & incardinabantur Titulis Regionum Urbis fæpius, quæ profanæ XIV., fed feptem facræ numerabantur. Cardinalis certè Baronius obferuat à Stephano Papa IV. statutum vt omni die Dominico à VII. Epifcopis Cardinalibus Hebdomadarijs Miffarum folemnia fuper altare Beati Petri celebrarentur, hicque mentionem primam Epifcoporum VII. Cardinalium reperiri, horum fcilicet, qui proximos Vrbi Epifcopatus haberent, & affifterent Pontifici eiuſdem Sanctæ Romanæ Ecclefiæ annexi Cardini, vicemque Pontificis explerent facris operando fuper altare Beati Petri, quem numerum inductum opinor infar eorum VII. quos in Apocalypſe compellat Sanctus Euangelifta Ioannes Angelos, & ftellas, ac illorum Ecclefiæ Candelabra aurea, quorum in medio fimilis filio hominis ipſi viſus dictauit Diuinam illam prophetiam, ſiue pro numero Regionum facrarum Urbis. Luitprandus à Stephano quoque Papa Quarto Cardinales Epifcopos VII. delectos tradit, qui alternatim in Eccleſia Sancti Petri Apoſtoli Hebdomadas celebrarent, & Hymnum Angelicum in Miffarum folemnijs decantarent. Diu poſt ſub Nicolao Secundo Lateranenſis Eccleſia VII. Cardinales Epifcopos habuit, quibus ſolis poſt Apoſtolicum, id eſt, Papam ſacroſanctum illud altare licet accedere, ac Diuini cultus Myſteria celebrare, vt adnotat Petrus Damiani, ex eoque Cardinalis Baronius ad annum MLVII. qui recenſet Ordinem Romanæ Eccleſiæ illo æuo, nempe LIII. Cardinales in ea miniſtraſſe, VII. fcilicet Epifcopos, Presbyteros XXVIII., Diaconos XVIII. (Erant & XXII. Abbatia, & in Vrbe XLII. Cœmeteria, foris quoque ad LXXIX. referunt

Boſius,

Bosius, Seueranus, & Coriolanus.) In ara Principe Basilicæ Lateranensis Papa celebrabat quibusdam Festis diebus, & Stationum; alijs Episcopi VII. Cardinales, scilicet Dominica Ostiensis, FERIA II. Sanctæ Ruffinæ, III. Portuensis, IV. Sabinensis, V. Prænestinus, VI. Tusculanus, Sabbatho Albanus, qui Papæ sacra facienti etiam assistebant cum Abbatibus designatis. Codex insuper Sacrorum Rituum per antiquus Vaticanus præscribit formam Ecclesiæ Romanæ circa MCXIX. annum Christi. *Sunt in Ecclesia Romana, Romæ nempe quinque Patriarchales Ecclesiæ. Prima est Lateranensis, quæ & Constantiniana, & Basilica Sancti Saluatoris dicitur, in qua sunt Episcopi Cardinales VII., qui appellantur Laterales, & Hebdomadarij, eò quod singulis Hebdomadibus per vices implent munus Pontificis nempe Ostiensis, Portuensis, Sanctæ Ruffinæ, siue Siluæ Candidæ, Albanensis, Sabinensis, Tusculanus, Prænestinus. Secunda Patriarchalis Ecclesia Sanctæ Mariæ Maioris, in qua VII. Presbyteri Cardinales, nempe Sanctorum Apostolorum Philippi, & Iacobi, Sancti Cyriaci in Thermis, Sancti Eusebij, Sanctæ Pudentianæ, Sancti Vitalis, Sanctorum Petri, & Marcellini, & Sancti Clementis. Tertia est Sancti Petri, in qua sunt VII. Presbyteri Cardinales, & quarta Sancti Pauli, in qua VII. Presbyteri Cardinales; Quinta Sancti Laurentij extra muros, in qua sunt etiam VII. Presbyteri Cardinales, unde colliguntur tantum XXVIII. Tituli Presbyterorum. Sancti Laurentij extra muros Abbas Cardinalis erat, sicut & Abbas Sancti Pauli. Has ipsas Patriarchales Ecclesias Romæ recenset Innocentius Papa Tertius, & in tribus Lateranense scilicet, Vaticana, & Liberiana suscipere solitum Papam insignia Pontificatus, & solum in earum altaribus celebrare; Cardinalem verò non*

Panciroi. ne
Tefori nasc.

Torrig. in
Crypt. Vatic.

Ciacop. in
Callisto I.

Nos. m. f. Tor
riq. de Cœ-
met. Thraſon
Rom Subter.
chron conc.
Conſt. Caiet.
in Commēt.
de vit. Gel. II.

Pauin. m. f.
l. 2. c. 61. ex
eoque Seuer.
de 7. Eccl.

in epist.

Serran. lib. de
7. Eccl.

lib. 2. hist. c. 4.

Juret. in ep.
238
Iuon Carnot

3. c. 5. Obf.
Franc.

lib. de 7. Ec-
clief.

in vit. Steph.
III seu IV.

nisi eius venia per Breue, seu Diploma concessa, quod obseruabatur quo tempore Pontifices Romani subsidebant Auenioni. Vnde videtur iam inde à Stephano Quarto fuisse VII. Cardinales Episcopos in Sancti Petri Basilica. Narrat Glaber Rodolphus Monachus Cluniacensis, qui vixit sub Roberto Rege Francorum filio Capitonis, seu Caputij, vbi agit de Monasterio Lucacensi exstructo à Fulcone Comite Andegauensi, cuius Basilicam Hugo Archipræsul Turonensis, in cuius Dicecese constituta fuerat, sacrare distulit, nisi Fulco restitueret prædia, & mancipia, quæ iniuste diripuerat Matri Ecclesiæ Sedis sibi commissæ, Fulconem perrexisse Romam, ac obtinuisse à Ioanne Papa, vt misso Petro Cardinale postulata Fulconis intrepidè explerentur. Quem Petrum vnum ex illis, qui in Beatissimi Petri Principis Apostolorum Ecclesia Cardinales vocantur, fuisse Paschasius affirmat. Heriueus Remensis Archiepiscopus apud Hincmarum nominat Stephanum Petri Apostolorum Principis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem. Licet ex his conijcere illos Episcopos è sancti Petri Basilica translatos in Lateranensem. Serranus quidem prodidit in Lateranense Basilica statutum fuisse, vt à VII. Cardinalibus Episcopis quotidie vicissim super altare Beati Petri celebraretur, in alijs verò Patriarchalibus Ecclesijs idem Mysterium perageretur à Presbyteris Cardinalibus, auctoresque laudat Anastasium Bibliothecarium, Ptolemæum Lucensem, & Martinum Pœnitentiarium. Anno MXLIIX. sedente Leone Nono comperio VII. tantum Cardinales Episcopos I. Prænestinum, II. Portuensem, III. Albanensem, IV. Tusculanum, V. Sabinensem, VI. Veliternum, VII. Siluæ Candidæ, quos Lateranensi Ecclesiæ vendica-

tos,

ros, in Sancti autem Petri, & alijs Ecclesijs positos Presbyteros sub Nicolao Secundo, qui solis Cardinalibus ius suffragiorum tribuit in Comitibus Pontificijs, mox è Petro Damiani, & ex his, quæ superius protuli, claret. Seligebantur autem, ac euocabantur ad libitum Pontificum è varijs Episcopatibus totius Italiae, potissimum Romanæ Prouinciæ vt adhererent lateri Pontificis illi adstantes in sacris, vnde Laterales, & Collaterales dicti sunt an. MCXXXIX. (sic Patres Concilij Sardicenis vocant Pontificis Romani Legatos *ἐκ τῆς ἰδίας πλεύρας*, e proprio latere) & Hebdomadarij, quia per Hebdomadarum vices Pontificis munus explebant, & Regionarij, quia per VII. Regiones Urbis sacras distributi erant; & Sancti Petri, quando eius Basilicæ addicti, & adscripti; & Lateranenses, cum Lateranensi annexi, atque incardinati, quin & Romani Episcopi. Memoratur Petrus Romanus Regionarius Episcopus, quem Papæ Suffraganeum, ac Legatum missum à Romano Pontifice ad Ludouicum Pium Augustum, Lotharius neglectis impiè paternis monitis planè impedijt, & auertit anno Christi DCCCXXXV., seu potius Georgius is nominandus; tradit enim auctor vitæ Ludouici Pij coæuus ipsi Ludouico missos à Gregorio Papa ad Ludouicum Imperatorem, Petrum Centumcellensem Episcopum, & Georgium Regionarium Urbis Romæ simul Episcopum, quod vbi rescituit Lotharius, Leonem iussit ire Bononiam, qui magno terrore iniecto, minisque intentatis prohibuit ulterius progredi hos Episcopos. Pudet inscitiae Farcheti, qui Caput Regionis (vt vulgò vocant) fuisse opinatur, nec Episcopum agnoscit. Petrus Episcopus quidam Romanus apud Flodoardum in Epistola Hincmari Remensis enuntiatur. In Chronico Far-

Paroiss. lib.
m. f. de gentes
Frangepau.

Franc. Belle-
foest. tom. 2.
Annal. Franc.

apud Pithæu
Annal. Franc.

Chron. Franc.

in hist. Rem.

Farfensi Romanus quidam Episcopus nomine Petrus iam nimis vetulus Romæ morans apud Sanctum Vincentium iuxtâ Ecclesiam Beati Petri sub Leone Nono recensetur anno MXLIIX. Beroaldo Vigesimo primo Abbate Præsidente Cœnobio. Legatum Stephani Papæ nomine Damasum Episcopum Romæ ad hanc obeundam Legationem ordinatum in Franciam venisse, ad Principesque adiisse, ut acciperent Regem suum Ludouicum scribit Flodoardus, siue Frodoardus in Chronico, alioqui comminaretur illis excommunicationem. Guillelmus Bibliothecarius scribit Hadrianum Primum Papam filium fuisse Talari postea Episcopi Regionarij, seu Regionis Tertiæ. Lapidis altaris Monasterij Sancti Geruasij d'Eyfes in Agennense Diœcese, quod anno MDLXXVII. Calvinianorum rabie incensum, dirutumque fuit, ab Euangelij cornu ad cornu Epistolæ legitur incisum hoc Epitaphium. *Hic requiescit Beatissimus Aduinus Episcopus Urbis Romæ.* superestque sepulcrum, vas nempe capacissimum, ut è litteris R. P. Odonis de la Mothe accepi. Anno MLX. die VI. Iulij Nicolaus Papa Secundus cum Episcopis Romanis, & aliquantis Cardinalibus adiisse Monasterium Farfense narratur. Isti verò Regionarij, Hebdomarij, Romani, & Laterales Episcopi, & Sancti Petri, atque Lateranenses Cardinales, per quorum tractatum, seu principale iudicium fiebat electio Romanorum Pontificum, non erant certi, & statim olim omnes; nam seligebantur à Pontificibus pro libito, præsertim ex Episcopatibus Prouinciæ Romanæ, & incardinabantur nunc hi, nunc illi præter Ostiensem, Sabinensem, & Albanensem, qui destructis suis Urbibus Episcopia Romæ habebant, & fixi, annexique firmiter videntur fuisse. Sabinensis profecto

apud Pithanū

in vita Hadriani I.

Chron. Farfens. m. f.

c. in nomine Domini 23. dist.

Etò Vrbs funditus excisa iacebat, Turreſque ſucceſ-
 ſere Curibus, vt è Sancto Gregorio auctor Com-
 mentariorum Pij Secundi refert. Albanenſis verò
 quam fuerit quaſſata, & deformata fatiſ oſtentant,
 quæ haſtenus reſtant, ruinae, vt omittam Oſtienſes
 depopulationes non ab hoſtibus tantum, verum &
 ab aère quoque infeſto, morbiſque graſſantibus.
 Oſtienſis autem Epicoſopus habitabat Romæ in Mo-
 naſterio, ſiue Abbatia Sanctæ Mariæ in Pallaria, que
 à Leone Nono, & ab Alexandro Secundo conceſſa
 dein fuit Caſinenſibus Abbatibus in hoſpiti-
 um, unde Lambertus Epicoſopus Oſtienſis, qui poſt ea Hono-
 rius Secundus Papa fuit, abs Abbate Caſinenſi tulit
 repulſam Monafterij Sanctæ Mariæ in Palladio, vbi
 eſt Eccleſia ſacra Sanctis Sebaſtiano, & Zotico,
 quamuis inſcribatur illa vulgò Zoſimo, & ab Vrba-
 no Octauo Summo Pontifice Sanctiſſimæ memoriæ
 inſtaurata, & opimè ditata exſtet, Cæleſtinus Se-
 cundus defunctus apud Palladium VI. Idus Martij
 ſepultus in Eccleſia Lateranenſe proſedit. Epicoſo-
 pium Sabinenſe fuit Romæ Eccleſia Sancti Laurentij
 de Miranda. anno IX. Innocentij Secundi Ioan-
 nes Acolythus Lateranenſis Palatij, & Benedicta
 vxor eius nuncupantur, quibus à Petro filio Petri
 Mancini Caſalinum poſitum in Regione Sanctæ Ma-
 riæ Nouæ in conſenſu Palladij diuenditum ſub his
 confinibus. Eccleſia Sancti Laurentij de Miranda,
 quæ eſt Epicoſopium Sabinenſe. Commemoratur
 Epicoſopium Albanenſe apud Anaſtaſium Bibliothe-
 carium, quod Romæ ſitum erat, & fines Lateranen-
 ſis Eccleſiæ à ſcala Epicoſopi, ſeu Epicoſopij Albanen-
 ſis ab Innocentio Tertio deſcribuntur, & in ſuppli-
 catione ab eo indiſta proceditur per viam maio-
 rem, & arcum Baſilij, & ante Palatium Epicoſopi
 Alba-

Anaſt. Biblio-
 thecar. Tor-
 rij. Crypt.

Vatican.
 Conſt. Caiet.
 in Gelaf. II.

Chron. Caſi-
 nen. c. 81. &
 83.

Card. Nico-
 laus de Ara-
 gon. lib. de
 geſt. Roman.
 Pont. f. Cod.
 Vatic. m. 6
 3534.

Archiu. s. Ma-
 riæ Nouæ.
 in Leon. III.

lib. 3. ep. 150.

idem 1. 3. ep. 179.

Seueran. de
7. Ecclef

Ciacon.
Pandulph.
Pisan. in Pa-
fcha. II.

in Gelaf. II.

Albanensis. Propè v. Patriarchales Ecclesias Romæ, Patriarchia, seu Patriarcharum ædes erant, iuxta Lateranensem Romanus Patriarcha (nimirum Papa) habitabat; propè Vaticanam (cuius à dextra, læuaque construxit Episcopia Symmachus Papa Primus anno Christi CCCCLXXXVIII. hinc pro se, ac suis successoribus, inde pro Archipresbytero) Constantinopolitanus, ad Sancti Pauli Alexandrinus, Antiochenus in Liberiana, ad Laurentianam extrà muros Hierosolymitanus, illaque diuerforia, & hospitia illis erant attributa, si quando Concilia Generalia Romæ haberentur, quibus illi interessent. Tiburtinus, Nepesinus, Lauicanus, & Ortanus Episcopi à Pontificibus Romanis aliquando inter VII. Cardinales Episcopos connumerati fuere. In Oppido Poli memini me legisse in Sancti Stephani Inscriptionem anno Christi MCXXXIIX. incisam, in qua Guido Cardinalis Episcopus Lateranensis, & Sanctæ Tiburtinæ Ecclesiæ nuncupabatur. Victor Secundus anno MLVII. Petrum Lauicanum Episcopum, & Ioannem Tiburtinum Episcopum Cardinales Episcopos renuntiauit. Innocentius II. anno MCXXIV. Guidonem Episcopum Tiburtinum superscriptum (vt puto) Clemens Antipapa sedens aduersus Gregorium Septimum an. MLXXXIV. Cardinales Episcopos V., atque hos inter Albertum Episcopum Nepesinum allegit, siue potius Anticardinales; Offo Nepesinus etiam Episcopus cum alijs consecrauit Paschalem Secundum Papam, vnde Nepesinum inter VII. recenset P. Caietanus, & Ortanum, siue Hortinum, & Parmensem sub ipso Paschale Secundo, at sub Innocentio Secundo Archiepiscopum Pisanum, Episcopos Papiensem, & Mutinensem; addendus & Veliternus, seu Velitrensis, qui è Ciuitate

te

te sua ob Barbaricas incurfiones à Sancto Gregorio Magno translatus fuit in locum, quem Harenata dicunt ad Sanctum Andream Apostolum, siue, qui appellatur Renati (in Actis VI. Synodi Oecumenicæ Monasterium *Peve* positum in antiqua Roma dicitur) vel in Renatis, forsitan vbi Neophyti, & recens Baptizati erudiebantur, & instituebantur ex Indice Michaëlis Leonici. Reatinus insuper Episcopus fuit vnus è VII. sub Leone Decimo, qui & Tiburtinum resumpsit, dum restituit Briffonetum, & Caruaial ad Cardinalatus, & Episcopatus istos tamquam Cardinales illis adsignauit. Verùm Ostiensis, Sabinensis, & Albanensis Episcopi cum Prænestino, Portuense, atq; Tusculano remansere soli Laterales Pontificis Romani, & Episcopi Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ. Etenim Veliternus Episcopatus vnitus fuit Ostiensi anno MCXXXIIX. in Alberico. At Episcopatus Sanctæ Ruffinæ, seu Siluæ Candidæ vnitus etiam Portuensi à Callisto Secundo fuerat anno MCXX., deinde Lauicanus Episcopatus adiunctus fuit Albanensi è Bulla Gregorij Noni data Laterani IV. Kal. April. anno IV. Pontificatus. Nepefinus connexus Sutrimo, Ortanus Ciuitatensi, seu Ciuitatis Castellanae, Tiburtinus quoq; Parmensis, Mutinensis, Papiensis, Pisanus, & Reatinus Episcopi ex Ecclesia Romana diuulsi, & ab assiduis obsequijs Romani Pontificis seiuncti, suisque Sedibus redditi sunt. Tiburtinus forsitan ob bella, & internecinum odium cum Populo Romano, Parmensis, Pisanus, Mutinensis, & Papiensis, quia nimis remoti, atque distiti, Reatinus ignotis mihi de caussis. Ostiensi Principem locum adtributum existimo, quia consecrat Romanum Pontificem, & idcirco pallio vititur, Portuensi II. quia præerat Urbis portui; III. Sabinensi,

B b quod

l. 2. ep. 11. re-
lata in c. rem
por. tit. de
Presb. in Pa-
norm luon.

Adion. 11.

Clacon.

Seuer. Rom.
Subterr.

Cod. m. fmo
nasterij Cry-
ptæ Ferratæ.

quod à Sabinis Roma incrementum accepisset ; Prænestino IV. , quod oppidum illud Vrbi proximum , amicum , & socium , tum Colonia fuerit ; Tusculano V. , quod exciso Tusculo Romam commigrassent ciues ; Albanensi VI. , quod ex Albæ ruinis aucta foret Vrbs. Olim quidem cum statim non essent , & postquam certi , & stabiliti fuere Cardinales Episcopi , nullus inter eos ordo nisi promotionis obseruabatur , Primus Alexander Papa Quintus anno Christi MCCCCIX. , cum nullum Cardinalem nouum delegisset , quosdam tantum ad Titulos mutauit ; nam ob schisma contigerat , vt plerumque duo essent in eodem sacerdotio Titulares , hinc mutandorum , & optandorum Titulorum in Ecclesia Romana vsus manauit , qui ad eum vsque diem fuerat inauditus ; Antea VI. Episcopatum series digesta , illique pro dignitate , siue antiquitate , siue meritis Episcoporum distincti fuerunt . Abs his VI. Episcopis Romanus Pontifex consecratur . Sic Leonem II. anno DCLXXX. , sic Ioannem Quintum anno DCLXXXV. Episcopi tres Ostiensis , Portuensis , & Veliternus consecrarunt ; Constantinus Antipapa anno DCCC. LXVII. à Georgio Prænestinense , Eustratio Albanense , atque Citonato Portuense consecrationem accepit ; Victor Papa Tertius ab Ostiense , Tusculano , Portuense , ac Albanense anno MLXXXVII. Urbanus Secundus , qui Ostiensis erat , à Portuense , Tusculano , & Albanense anno MLXXX. , Gelasius Secundus à Lamberto Ostiense , Petro Portuense , Vitale Albanense anno MCXVIII. Ostiensis ab antiquissimis vsque temporibus Papam consecratur . Ita Dionysius papa consecratus fuit à Maximiano Episcopo Ostiense , & Marcus Papa ideò constituit , vt Episcopus Ostiensis vteretur pallio anno CCCXXXV

quin

Ciacon. in.
Alex V.
& Petro Ro.
dolphio Tos.
finanen.

Ciacon.

quin & anno DLVI. dum non essent Episcopi, qui ordinarent Pelagium Primum Episcopum Romæ, inuenti sunt duo Episcopi Ioannes de perusio, & Bonus de Ferentino, & Andreas Presbyter de Ostia, qui eum Pontificem ordinauerunt; inuò & Mincio dictus Benedictus Nonus, seu Decimus, cum Cardinalis Episcopus Veliternus ab obitu Theophylacti propinqui sui fuisset, ac vi, metuque in Sedem Apostolicam intrusus; cumque Petrus Damiani Episcopus Ostiensis reclamans aufugisset, ab Archipresbytero Ostiense vice Cardinalis Episcopi consecratus fuit anno MLXXXVIII. Id satis innuit ipse Petrus, dum scribit cupere se auctore Deo Pontificem ordinare, ac protinus à proprij Pontificatus arce recedere, cum ante Mincionis incubantis Cathedræ Petri meminisset, quem perperam P. Constantinus Caietanus Cadaloum censet. De Ostiense Episcopo in electione Bonifacij Papæ Symmachus agit fusè, utque ille Antipapam Eulalium tractus, & inuitus consecrauerit narrat. Hodie quoque consuevit Episcopus Ostiensis papam consecrare assistentibus Episcopis Portuense, ac Albanense. Quàm meritò refellit Filesacus illum, qui somniabat Romanum Episcopum Ostiensi tamquam Metropolitano subditum fuisse, cum Metropolitanus numquam fuerit Ostiensis. Obseruatio P. Caietani mihi non omitenda videtur. Episcopos scilicet è Cardinalibus assumptos electioni pontificum subscripsisse, ac eorum Bullis, quoties apud ipsos commorarentur, loco suo, id est inter Presbyteros, vel Diaconos, si è Presbyteris, vel Diaconis ad Episcopatum euecti essent, & omnia munia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium obijisse, numeratos etiam inter VII. aliquando, sicut, & Episcopi Prouinciæ Romanæ, qui Pontifici

B b 2

su.

Anast Bibl.
Ciacon.in Apolog.
ob dimiss. E-
piscopat. c. 3.Leo lib. 2.
chron. Casin.
c. 100.in auct. relat.
ep. presbyt.
à parte Bon.
n. 22. patric.
lib. rit. S. R. E.
part. 1. can. 3.
sect. 3.

de auct. Epif.

in not. ad G.
laf. II. vit.

notit. Episc.
Mirri.

suberant ἀμέσως, id est immediatè, dicebantur Suffraganei Papæ, LXXV. vti superius memini, siue vti liquet è Vaticana Notitia LXII. at è Bibliotheca Thuani LXVII. refertque Gutherus in Specula, vbi arguit l'Eschasserium LXX. Papæ Suffraganeis LXX. Cardinales suffectos augurantem, hisq; Suffraganeis implentem Suburbicarias Prouincias. Caietæ maximo in Templo inter alios versus Epitaphij, quod positum exstat Andreæ Episcopo Caietano, leguntur isti.

Romanamque prius decorauit Presbyter Urbem,

Culminis auctus honos hic dedit esse patrem.

10.3. Constit.
Imper.

Federicus Primus Imperator ad Hadrianum Quartum Romanæ Ecclesiæ Venerabilem Episcopum, Summumque Pontificem hæc scribit (apud Melchiorum Goldastum hæreticum, & damnatum auctorem) anno Christi MCLIX. *Filium Comitum Blandratensis, quem vos in Clericum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & filium nostra petitione assumpsisse recordati sumus, vicissim ad honorem vestrum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ altius sublimari intendimus ad Ecclesiam Rauenatensem, quem à vobis diligi gaudemus, & volumus ea tamen ratione, & ordine, quo patres filios suos solent diligere, quos suo tempore & manumittunt, & domui suæ prouidere decernunt, & quidem decentissimum est Sanctam Romanam Ecclesiam, tamquam matrem omnium Ecclesiarum filios, qui sunt ventris fructus, aggregare, & aggregatos ad decorem domus Dei per domos, & familias distribuere, quibus & nostrum Imperium tamquam ab utero, & gremio matris digredientibus debeat, & velit congruum honorem impendere. Titulum Beati Chrysogoni Marino Presbytero concessum rogatu Pipini Regis Francorum testatur Paulus Primus papa, quem deinde petijt Episcopum consecrari*

Ep. 24. apud
Gretser. &
p. 19.

secrari vt pœniteret. Innocentius verò Tertius noluit Rauennatem Episcopum eligi eum, qui Tituli Sanctæ Praxedis Cardinalis erat, imitatus Sanctum Gregorium, à quo ille, qui sacrum Ordinem in Ecclesia Romana suscepit, vltèrius ex ea egrediendi licentiam non habere dicitur, & à quo Diaconus factus Epiphanius nullatenus discedere permittitur. Viceuersa Episcopi non prouehantur ad Cardinalatum, & primus, qui ex Episcopali ordine transijt ad Cardinalitiam Dignitatem fuit Chunradus Comes de VVittelesbach, Archiepiscopus Moguntinus, qui Archiepiscopatu suo iniuste spoliatus à Friderico primo Imperatore, quia Victorem Tertium Antipapam venerari noluit, ad Alexandrum Tertium confugit, & ab illo Sabinensem Episcopatum Cardinalitium accepit, seque deinceps Archiepiscopum Moguntinum, & Episcopum Sabinensem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem professus est, vt Ciacinius, & post eum Frizonius adnotant, qui primum illum omnium Cardinalium duas Ecclesias, Episcopalesque sedes obtinuisse nouo, nec vquam antè audito exemplo scribunt; sed Clemens Sextus, & alij pontifices, qui Auenioni sederunt, & qui successerunt ipsis, frequentius id factitarunt ea cum formula, vt Cardinalitiæ quidem Ecclesiæ Episcopum, alterius autem Administratorem nominent, quod Incardinationis antiquæ vestigium est. prænestinus quidem primum locum obtinuit inter VII., seu VI. Cardinales Episcopos sub Leone Nono an. MXLVIII. at V. anno MLVII., quin VII. anno MCXIX. vt in Vaticana Notitia, inque Bibliotheca Thuani perscribitur, in Codice verò prouinciali apud Miræum obtinet IV. iuxta consecrationis, seu promotionis ordinem, quem obseruant in sedendo, inque sub-

scri-

c. de postulat.
prelat. inci-
pit bo. mc.c. filium 1. q.
1.vit. Pont. in
Gall. Parp.

Filefac. de
auct. Epif.

Coriolan.
Faucher.
Maselli in
ep. typisedit.
ad Em. Card.
Franc. Barb.

Panuin. lib.
de Pont. &
Card. creat e
Damas.

scribendo Episcopi locum mutantes subinde, ac variantes, donec IV. illi præfixus, & præstitutus fuit. Meruit assiduus labor Episcoporum Prænestinorum, meruit sollicita, & indefessa diligentia in obsequijs pontificis Romani, & in defensione Orthodoxæ fidei, quemadmodum è Synodis laudatis patet; nec à Georgio Episcopo Prænestino violenter extorta, consecratio impedit, quin Stephanus Quartus verus, & iustus pontifex VII. Lateralibus, siue Hebdomadarijs, Sanctique petri Episcopis accenseret Episcopum prænestinum, dum VII. illos constituit anno DCCLXIX. in Concilio habito in Basilica Salvatoris, in quo Constantinus Antipapa deiectus, & exinfulatus, Electionis pontificiæ Lex præscripta, & alia præclarè ad Ecclesiæ bonum, & decus instituta sunt. Intererant autem doctissimi, ac selectissimi XII. Episcopi eò missi à Carolo, & Carolo Manno Francorum Regibus ipso Stephano papa efflagitante, hosque inter Iosephus Auenionensis Episcopus patriæ suæ XLIV. Primus igitur è Prænestinis Episcopis Lateralis, seu Hebdomadarius pontificis Romani, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ inordinatus, videtur fuisse Stephanus, cuius anno DCCLXXI. iam memini. Neque possum hic satis obstupescere, dum suspicio maiestatem Sedis Apostolicæ, quæ non solum suo in exordio Episcopis vallata, & cincta, eorum seminarium, & quasi prytaneum existit. Nam Sanctus Petrus (si Panuino credimus) necessitate ductus propter populorum in Christum conuersorum multitudinem, cum solus omnibus attendere non posset, duos Coepiscopos, & Coadiutores ordinavit, Linum videlicet, qui intrà Urbem, & Cletum, qui extrà, in Suburbijs munere fungerentur pridie Idus Ianij anno Christi LVII. Neronis secundo,

do, imò & Sancti petri procul abeuntis vices sustinebant, & pro illo detento negotijs, obibant pontificalia munia. Iure namque Sirmondus arguit Sauaronem, qui presbyteros dictos esse vult Episcopos, & Sanctum Linum, cum dumtaxat esset presbyter, Episcopum appellatum Romæ contendit, quo tempore Sanctus Petrus pontum, & Bithyniam peragravit. Etsi verò apud Sanctum Clementem legimus binos Episcopos extitisse simul Antiochiæ Euodium, seu Euhodum sub petro, Ignatium sub paulo; Alexandria Anianum à Marco, Abilium à Luca, Romanorum Ecclesiæ Linum Claudia (quia Linus filius fuit Claudia, certè Linus, & Claudia nominantur vnà in epistola posteriore ad Timotheum à Sancto paulo) qui primus sub paulo, Clementem verò post Lini mortem sub petro. Ephesi Timotheum sub paulo, Ioannem verò sub Ioanne, non tamen eo pedibus in sententiam Cardinalis Baronij, qui ob dissensionem Gentilium, & Hebræorum alium Gentilibus Ignatium nempe à paulo, alium à petro Hebræis Euodium, scilicet, Episcopum datum putat, neque Sancti Epiphaniij, qui procul peregrinantibus Apostolis, & Euangelij causa longinquas regiones adeuntibus relictos Episcopos Romæ Clementem, Linum, Cletum, ne Vrbs Episcopo careret, & Lino, Cletoque, quorum vterque sedit annos XII. post petri, paulique Martyrium, quod anno XII. Neronis obtigit, simile laurea coronatis, Clementem inijsse pontificatum: Censebam quondam corruptum esse locum Sancti Clementis à No-uatianis, cum enim illi schisma fouerent, & duos Episcopos simul Urbis eiusdem esse posse affirmarent, duos Romæ, & alijs in primarijs Ciuitatibus

Epi-

in Sidon 14.
ep. 11. & 25. &
1.7. ep. 6.

17. Apostol.
Const.

Vfer. de ant.
Britan. e Mar-
rial. & Clem.
cap. 4.

in Martyrol.
ad 1. Febr.

lib. 1. Panar.
hæres. 27.
Carpocrat.

in hist. Socr.
de penitēt.

de sacr. Epif.
auctor.

Episcopos ab Apostolis institutos adscribere potuerunt. Sic Romæ duos Episcopos Liberium, & Felicem consedisſe Socrates aſſerit eodem tempore, & Episcoporum Donatistarum, Nouatianorum, & Arianorum alibi cum Catholicis Catalogum textit Socrates Nouatianus ipſe, vti Latinius eleganter, & perſpicuè indicat. Crediderim profeſſò ab illis Eccleſiæ velut incunabulis, in omnibus Metropolibus, ſed Romæ præſertim plurimos Episcopos cum à Sancto petro, tum ab alijs Apoſtoliſ ordinatos etiam ſine Titulo, & abſque vlla Diœceſe propriè adſignata, vt horum opera cum Apoſtoli egerent vel ad ſubrogandum demortuis, vel ad allegandum inſormandis, & imbuendis Chriſtiana fide plebibus iſti præſtò eſſent ad illos ſubleuandos parati ſemper in tam vberè Chriſti meſſe, atque in tanta copia. hincque illa varietas Episcoporum (vt arbitror) emerſit. Reuerà tamen in vnaquaque Vrbe vnum tantum Episcopum ſediſſe, atque præſuiſſe reor, alios verò ſine Titulo, & ſine poteſtate, niſi ea concederetur ab Episcopo proprio, adſtititſe; id autem ne conſuſionem pareret deinceps vllam hodie qui Coadiutores, vel Suffraganei dantur Episcopis, conſecrantur Episcopi, non tamen ſine Titulo, ſed Urbium, quæ detinentur à Barbaris, ſiue ſitæ ſunt in partibus Infidelium, Diœceſes illis attribuuntur, quod eſt diuerſum ſimulacrum incarnationis. Fileſacus huius moris originem repetit à Nouatianis, Donatiſtis, & Arianis Episcopis ad Eccleſiæ ſinum reductis, de quibus iam ſuſius egi. Eccleſia porro Romana his, quæ ſubſequuta ſunt, ſæculis, Episcopum ſuum pontificem Maximum, & illi obſequentes, atque Aſſiſtentes varios habuit Episcopos intrà ſuum
pomæ-

pomærium non solum in sacris celebrandis , inque
 Decretis Synodalibus fanciendis , in Electione , at-
 que Consecratione , & in Bibliothecis curandis ,
 verùm etiam in studijs , & in Diuinis voluminibus
 lectitandis , à Sancto namque Gregorio Magno
 Romam inuitatum ad Sancti Petri Apostolorum
 Principis limina comperio Ioannem Episcopum
 Catanensem , vt ei esset collega in lectione sacri
 eloquij . vnde meritò Romanus Pontifex Episco-
 pus Episcoporum nuncupatus fuit, illique cogno-
 mento Bonum Factum appingere iure meritò licet .
 Istos inter Episcopos effulsere Prænestini , sicuti sæ-
 piùs adnotauì , & post Stephanum anno DCCLXXI.
 Cardinalibus adnumeratum à Stephano Quarto
 Papa , successerunt Andreas anno DCCLXXIII. , Io-
 annes anno DCCLXXXVII. Stephanus Tertius an-
 no DCCCIV. Constantinus anno DCCCXXVI. , &
 illi, quorum nomina latent ad annum DCCCCLXIII.
 quo sedit Prænestæ Theophylactus , anno DCCCC.
 LXXXVIII. Stephanus Quartus, annis DCCCC.
 XCVI. , MXIV. , & MXVII. Petrus Cardina-
 lis , & Sedis Apostolicæ Biblio-
 thecarius .

l. xi. Reg. c.
 25.
 Tertullian.
 S. Cyprian.
 Acta S. Seb.

